

Uusi alku 48
Mark 12:28-34
Savonlinnan Tuomiokirkko

Rakkauden kaksoiskäsky

Edellä olemme käsitelleet sitä, kuinka Jeesus oli voittanut väittelyissä kaikki ryhmittymät, jotka olivat tulleet Jerusalemin temppeliin tarkoituksenaan sen osoittaminen, että hän oli harhaoppinen. Ensin näin oli käynyt temppelin papeille ja kirjanoppineille, sitten fariseuksille ja lopulta myös saddukeusten ylimyspuolueen miehille.

Tilanne jatkuu siitä, kun Jeesus oli voittanut saddukeukset.

Muuan lainopettaja oli seurannut heidän väittelyään ja huomannut, miten hyvän vastauksen Jeesus saddukeuksille antoi. Hän tuli nyt Jeesuksen luo ja kysyi: "Mikä käsky on kaikkein tärkein?" (Mark 12:28)

Kyseinen lainopettaja ei enää ollut yhtä hanakan vastustava Jeesusta kohtaan kuin fariseukset ja saddukeukset, eikä ainakaan alentuva tai salaa pilkallinen. Hän oli nähnyt Jeesuksen viisauden. Hän teki kysymyksen, joka ehkä oli ihan aito ja vakavissaan kysytty. "Mikä käsky on kaikkein tärkein?"

Merkittävät rabbit keskustelivat usein Jumalan lain ytimeistä. Laissa kun oli lopulta 248 käskyä ja 365 kieltoa. Tällainen määrä pani lain opettajat etsimään niiden ydintä, lyhyttä periaatetta, joka sisältyisi jokaiseen käskyyn ja kieltoon.

Esko Haavan kommentaarin mukaan rabbi Hilleliltä oli kysytty, pystyikö hän opettamaan toiselle koko lain niin lyhyessä ajassa, että oppilas jaksoi kuunnella sen yhdellä jalalla seisten. Hillel vastasi tällä periaatteella: "Älä tee lähimmäisesiäsi sitä, mitä itse vihaat. Siinä on koko laki, ja kaikki muu on sen selitystä."

Lain opettajien ideana oli, ettei lain tiivistelmä eli suurin käsky tekisi muut tarpeettomiksi. Jeesus edusti samaa ajattelutapaa sanoessaan, että laissa oli tärkeintä oikeus, laupeus ja uskollisuus. Niistä hän sanoi, että "Näitä tulisi noudata, eikä noitakaan [muita käskyjä] sikseen jättää."

Esko Haavan mukaan Jeesuksen aikana eläneen juutalaisen filosofi Filonin ohje osoittaa, että pyrkimys lain keskittämiseen oli viemässä yhden käskyn järjestelmään. Filon tiivistä lain näin:

Se on täydellinen, joka omistaa molemmat, rakkauden Jumalaan ja rakkauden ihmiseen, joka on sekä Jumalan että ihmisen ystävä.

Apostoli Paavali esitti lain ytimen näin:

Joka toistansa rakastaa, se on lain täyttänyt. Sillä nämä "Älä tee huorin, älä tapa, älä varasta, älä himoitse", ja mikä muu käsky tahansa, ne sisältyvät kaikki tähän sanaan: Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi". Rakkaus ei tee lähimmäiselle mitään pahaa. Sen tähden on rakkaus lain täyttymys." (Room 13:8)

Miten Jeesus vastasi? Hän vastasi opetuksella, joka on myöhemmin tunnettu nimellä "rakkauden kaksoiskäsky".

Jeesus vastasi: "Tärkein on tämä: 'Kuule, Israel: Herra, meidän Jumalamme, on ainoa Herra. Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi ja koko voimallasi.' Toinen on tämä: 'Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.' Näitä suurempaa käskyä ei ole." (Mark 12:29-31)

Jeesuksen vastaus on periaatteessa sama kuin filosofi Filonin antama vastaus: rakkaus Jumalaan, rakkaus ihmiseen.

Jeesus antaa vastauksensa muodossa, joka periytyy Jumalan sanasta, Vanhasta testamentista. Se on yhdistelmä kahdesta kohdasta. Ensimmäinen on 5 Moos 6:4-5

Kuule, Israel! Herra, meidän Jumalamme, Herra on yksi. Ja rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi. (5 Moos 6:4-5)

Tämä ns. ”Shema” oli Jeesuksen kuulijoille hyvin tuttu. Se oli israelilaisten joka-aamuinen ja –iltainen uskontunnustus ja rukous. Sen nimi, Shema, tulee alkusanasta ”kuule”.

Jälkimmäinen teksti kuuluu näin:

”Älä kosta äläkä pidä vihaa kansasi lapsia vastaan, vaan rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi. Minä olen Herra.” (3 Moos 19:18)

Jeesus siis ottaa opetuksensa sanamuodon Raamatusta. Se kertoo minusta siitä, että hän tosiaan on sen Jumalan Poika, jonka sanaa ja puhetta Vanha testamentti on.

Asiallisesti Jeesuksen opetus on samaa kuin filosofi Filonin ja monen muun viisaan opettajan. Tämä kertoo siitä, että kyse on jumalallisesta opista, joka on painettu kansojen sydämiin jo luomisessa. Jeesus vahvistaa tuon opetuksen, jonka voi tajuta myös filosofialla, eikä muuta sitä.

Silti on huomionarvoista, että hän ilmaisee sen nimenomaan Raamatun sanoin. Minulle se kertoo sitä, kuinka vahvasti jatkumossa Israelin uskon ja sen pyhän kirjan kanssa hän on. Ihmekös tuo, Jumalan Poika, Jumalan Sana.

Toinen merkittävä pointti on se, että Jeesus tosiaan asettaa yhteen ihmisen ja Jumalan rakastamisen. Jos et rakasta lähimmäistäsi, ihmistä, jonka kohtaat normaalissa arkielämässäsi, et voi rakastaa Jumalaa. Suhtautumisesi näihin ihmisiin kertoo sen, kuinka oikeasti rakastat Jumalaa.

Toisaalta, pelkkä lähimmäisen rakastaminen ei riitä käskyksi. Sinun on rakastettava myös Jumalaa. Sinun on kuunneltava hänen tahtoaan ja rakastettava sitä, Sinun on suostuttava hänen tahtonsa tutkittavaksi, neuvottavaksi, nuhdeltavaksi, muutettavaksi.

Vanha testamentti ja rabbit opettivat mm. että Jumalaa on rakastettava kokosydämisesti: sydämensä hyvällä puoliskolla ja pahalla puoliskolla.

Viime ohjelmassa puhuttiin sitä, kuinka Jeesus kritisoi saddukeuksia siitä, että he eivät tunteneet Raamatua eivätkä Jumalan voimaa. – Eiköhän tämä sama asia liity tähänkin. Lähimmäisensä kasvojen lisäksi ihmisen pitää etsiä Luojaansa kasvoja, Luojaansa tahtoa. Ne näkyvät Raamatussa, kun sitä luetaan sen punaisen langan eli uskontunnustuksen antamassa valossa. Ne näkyvät

sellaisessa rukouksessa, jossa halutaan päästä osalliseksi Jumalan tuntemisesta ja saada hänen voimansa ja tahtonsa muokkaamaan omaa elämää Jumalan tahdon mukaiseksi.

Ja se, että Jeesus otti rakkauden kaksoiskäskyn sanamuodotkin Raamatusta, se kertoo siitä, että tämä Jeesuksen lain tiivistyksen Jumala on nimenomaan Raamatun Jumala. Hän ei ole mikä tahansa kiva ja hyvä periaate. Vaan hän on elävä, itsensä Raamatun kuvaamassa pelastushistoriassa ilmaissut Jumala.

Älä alistu- kampanjan ”Anni” otti todesta Jeesuksen ilmaiseman rakkauden kaksoiskäskyn ensimmäisen osapuolen, Raamatun Jumalan. Se merkitsi paljon sille, kuinka hän tulkitsi sen, mitä käskyn toinen osa, lähimmäisen eli tyttöystävän rakastaminen käytännössä merkitsi.

Ensin se tuntui varmasti vaikealta. Tyttöystävä suuttui: Mitä tuo kaikki merkitsee, jos me rakastamme toisiamme? Silti Anni halusi olla avoin sille, mitä Taivaan Isä rakkaudesta ja seksistä ajattelee.

Kirkon johto ei ole kyennyt ymmärtämään ”Annin” ratkaisua. Se on mediassa leimattu aivopesuksi ja vaikka miksi.

Voisiko se johtua osittain siitä, että meidän yhteiskunnassamme on unohdettu Jeesuksen meille antamasta rakkauden kaksoiskäskystä sen ensimmäinen puoli: "Tärkein on tämä: - - Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi ja koko voimallasi."

Tätähän tuo Anni halusi seurata. Vaikka se oli aluksi epävarma tie, omien tunteiden ja suuntautuneisuuden kannalta. Varmaan vähän samaan tapaan kuin sillä uskon esikuvalla, Abrahamilla, joka lähti, vaikka ei tiennyt, mihin maahan oli matkalla.

Nyt Annin kaltaisilta ollaan ottamassa pois se mahdollisuus, että on olemassa Herra, joka on totta, ja jota pitää rakastaa koko sydäimestä, koko sielusta ja mielestäsi ja koko voimalla. Ollaan tuputtamassa pakolla, kolehtirahojen menettämisen uhalla, sellaista tulkintaa, että oikea rakkaus voi löytyä vailla Raamatun opetusta Jumalan tahdon mukaisesta rakkaudesta. Raamatun sijasta olennaista on se, millaisena sekulaari suomalainen yhteiskunta näkee hyvän parisuhteen ja rakkauden.

Tästä yritetään tehdä Suomessa jonkinlaista herätysliikkeet vs. sivistynyt yleiskirkollisuus – tyyppistä asetelmaa. Se on kuitenkin harhaanjohtavaa. Ei kyse ole vain herätysliikkeistä. Hyvin yleisesti maailman suurissa kirkkokunnissa opetetaan homoerotiikan olevan Jumalan tahdon vastaista. Vain eräät länsimaiden liberaalit kansankirkot ovat viimeisien 20 vuoden kuluessa poikenneet tältä Raamatun linjalta.

Miksi? Ei ainakaan Jeesuksen eettisen opetuksen vuoksi. Vaan luopumalla Jeesuksen opetuksesta siitä, että lähimmäistä voi rakastaa vain jos rakastaa Jumalaa.

Lainopettaja sanoi hänelle: "Oikein, opettaja! Totta puhuit, kun sanoit, että Herra on ainoa Jumala, ei ole muita kuin hän. Ja kun rakastaa häntä koko sydäimestään, kaikella ymmärryksellään ja kaikella voimallaan ja rakastaa lähimmäistään niin kuin itseään, se on enemmän kuin polttouhrit ja kaikki muut uhrit." (Mark 12:32-33)

Lainopettaja näki että Jeesus vastasi hyvin. Jos hän alussa ehkä olikin lähtenyt väittelyyn hieman kiusoitellen, enää hän ei sellainen Jeesusta kohtaan ollut.

Mutta ei hänkään ollut täysin antautunut Jeesukselle. Hän tahtoi vielä itse antaa tulkinnan sille, mitä Jeesus oli sanonut. Ja se tulkinta oli se, että Jumalan ja lähimmäisen rakastaminen oli *enemmän kuin* polttouhrit ja muut uhrit.

Jeesushan ei ollut sellaista sanonut. Hänhän oli pikemminkin omalla toiminnallaan *kaatanut eli tehnyt tyhjäksi* uhrien myynnin *eli koko uhrijärjestelmän*.

Mutta tuo kirjanoppinut ajatteli varmaan mielessään 1. Samuelin kirjan opetusta, jossa uhraaminen raakattiin Jumalan tahdon tottelemisen alapuolelle.

Silloin Samuel sanoi: ”Haluaako Herra polttouhreja ja teurasuhreja yhtä hyvin kuin kuuliaisuutta Herran äänelle? Katso, kuuliaisuus on parempi kuin uhri ja tottelevaisuus parempi kuin oinasten rasva. (1 Sam. 15:22)

Mutta Vanhassa testamentissa oli kohtia, joissa koko uhrijärjestelmää kritisoitiin ankarasti:

Minä vihaan, minä halveksin teidän juhlianne, enkä mielisty teidän juhla kokouksiinne. Sillä vaikka te tuotte minulle polttouhreja ja ruokauhrejanne, eivät ne minulle kelpaa, enkä minä katso teidän yhteysuhrienne, syöttövasikkainne puoleen. Vie pois minun edestäni virttesi pauhina, en tahdo kuulla sinun harppujesi soittoa. Mutta oikeus virratkoon kuin vesi ja vanhurskaus niin kuin ehtymätön puro (Aam. 5:21-24)

Näin pitkälle ei tuo kirjanoppinut ollut uskaltanut mennä. Hän ei uskaltanut hylätä koko vanhaa uhrisysteemiä. Niinpä hän ymmärsi Jeesuksen toiminnan sellaiseksi kritiikiksi, että rakkaus oli kaikkein olennaisinta. Silti vanhaa tempppelin uhrisysteemiä tarvittiin, kunhan sen alistettiin rakkauden ja oikeudenmukaisuuden ideoille,

Jeesus näki, että hän vastasi viisaasti, ja sanoi hänelle: "Sinä et ole kaukana Jumalan valtakunnasta." (Mark 12:34)

Olihan se hienosti vastattu. Mutta miksi Jeesus kelpuutti miesparan vasta Jumalan valtakunnan rappusille, muttei vielä sisälle?

Syy on siinä, että Jeesuksen kanta oli tätä miestä radikaalimpi. Jeesus oli lopettamassa *koko silloista Jerusalemin uhrijärjestelmää*. Se ei kyennyt saamaan aikaan sitä, mitä ihmiskunta tarvitsi.

Pelkkä lain korkeimman käskyn tietäminen ei voi auttaa meitä pääsemään Jumalan yhteyteen. Tarvitaan myös sovitus syyllisyytemme, kun emme tuota käskyä voi täyttää. Se sovitus ei voi olla Jerusalemin tempppelin eläinuhrit.

No mitä se on: Se on Messiaan uhri. Se, että Jeesuksen pitäisi kärsiä paljon ylipappien ja kirjanoppien käsissä, he tappaisivat hänet ja kolmantena päivänä hän nousisi kuolleista.

Kukaan ei enää rohjennut kysyä Jeesukselta mitään. (Mark 12:34)

Jeesus siis voitti väittelyt suvereenisti. Jonossa ei ollut enää useampia halukkaita, jotka olisivat yrittäneet osoittaa Jeesuksen harhassa olevaksi.